

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Vissershuisjes (gevels en daken) in Koksijde

Monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Vissershuisjes (gevels en daken), Koksijde, zonder adres – monument

INHOUDELIJK DOSSIER

Dossiernummer: 4.001/38014/104.1

27/05/2022

INHOUDSTAFEL

1.	Beschrijvend gedeelte	4
1.1.	Situering	5
1.2.	Historisch overzicht	5
1.3.	Historiek van het beschermings- en beheersdossier	5
1.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	6
2.	Evaluerend gedeelte	6
2.1.	Evaluatie van de opheffing van de bescherming	6
2.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	6
2.3.	Motivering van de afbakening van de opheffing	6
2.4.	Juridische toestand	6
2.4.1.	Adres en kadaster	6
2.4.2.	Onroerend Erfgoed	7
2.4.3.	Omgeving	7
3.	Bronnen	7
4.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	7
4.1.	Omgevingsplan	7
4.2.	Fotobijlage	7
4.3.	Documentatie	7

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

Dit is het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit van twee vissershuisjes in Koksijde. De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermd erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van de vissershuisjes werd onderzocht in het project 'Aangetaste en verdwenen beschermingen' (2020-2021)¹. Hierin zijn beschermingen onderzocht van bouwkundig, houtig en landschappelijk erfgoed met een onduidelijke fysieke toestand. Het onderzoek had een driedelige bedoeling:

- Nagaan wat de huidige fysieke toestand van het beschermd erfgoedobject is en in hoeverre het nog beantwoordt aan de toestand waarin het werd beschermd
- Achterhalen welke de oorzaken zijn van eventuele veranderingen
- Een beslissing nemen over de bescherming van het erfgoedobject

Op basis van dit onderzoek zijn 44 volledige en 1 gedeeltelijke opheffing van beschermingen toegevoegd aan de beschermingskalender 2022, evenals 3 wijzigingen van beschermingen van verplaatst erfgoed.

Deze opheffingen en wijzigingen worden gefaseerd uitgevoerd. Het eerste pakket dat hier wordt voorgelegd bevat beschermd bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvan de erfgoedwaarden onherstelbaar aangetast zijn door

- een ernstige (onvrijwillige) aantasting of calamiteit
- werken die vergund zijn door het agentschap Onroerend Erfgoed of zijn voorgangers

Voor vier dossiers in dit eerste pakket wordt de opheffing of wijziging van de bescherming voorgesteld omdat het beschermd onroerend goed met toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed of zijn rechtsvoorgangers verplaatst werd en

- het beschermd onroerend goed op de nieuwe locatie opnieuw beschermd werd. De bescherming op de oorspronkelijke locatie wordt om die reden opgeheven.
- de verplaatsing noodzaakt een wijziging van het oorspronkelijk beschermingsbesluit. Het beschermingsbesluit wordt aangepast in functie van een bescherming op de nieuwe locatie.

Hierna volgen nog twee pakketten:

- bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvan de toestand problematisch was op het moment van bescherming
- bouwkundig erfgoed dat gesloopt is

¹ Voor meer informatie over dit onderzoeksproject verwijzen we naar het online onderzoeksrapport 'Beschermd, beschadigd, verdwenen. Onderzoek en evaluatie van ernstig aangetast en verdwenen beschermd erfgoed' [<https://oar.onroenderfgoed.be/item/6378>]

1.1. Situering

De vissershuisjes bevonden zich in het duinengebied Doornpanne - Hoge Blekker te Koksijde. Ze lagen ongeveer 150 m ten noorden van de huidige woonwijk De Grote Zeemeeuwen.

1.2. Historisch overzicht

De twee woningen dateerden uit de eerste helft van de 19de eeuw². Het waren traditionele woningen van vissers-keuterboeren die de duinen bewoonden vóór de opkomst van het kusttoerisme vanaf het begin van de 20ste eeuw. Naar verluidt waren ze bij de bescherming in 1973 de oudst bewaarde vissershuisjes in Koksijde. De huisjes werden in de 20ste eeuw verbouwd tot vakantiewoningen, deels met behoud van de oorspronkelijke structuur.

Beide huisjes waren langgestrekte woningen onder pannen zadeldak met oost-west-oriëntatie. Het langste van de twee huisjes had een korte dwarsvleugel. Het andere huisje had tegen de oostgevel een eenlaagse aanbouw onder lessenaarsdak. De gevels met rechthoekige raam- en deuropeningen waren gewit op een gepikte plint.

1.3. Historiek van het beschermings- en beheersdossier

De vissershuisjes werden als monument beschermd in 1973 wegens hun historische en artistieke waarde³. De bescherming had betrekking op de gevels en daken. De huisjes zouden toen nog in privé bezit geweest zijn. In 1971 had de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een gunstig advies voor de bescherming gegeven.

Het duinengebied waarin de huisjes gelegen waren werd bij Koninklijk Besluit van 5 augustus 1960 onteigend door de SV Intercommunale Waterleidingsmaatschappij voor Veurne-Ambacht. Voorafgaand aan de definitieve bescherming in 1973 werd de Rijksdienst Monumenten en Landschappen hiervan meerdere malen op de hoogte gebracht.

Het Provinciaal gouvernement van West-Vlaanderen liet op 29 mei 1972 weten *"dat deze huisjes, met toelagen van het Ministerie van Volksgezondheid, door de S.V. Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht werden onteigend wegens openbaar nut en bestemd zijn om gesloopt te worden"*.

In een brief door de provinciale technische dienst van de gebouwen van 6 oktober van hetzelfde jaar werd de kwestie nader toegelicht: *"Beide eigendommen zijn onteigend voor openbaar nut door de SV Intercommunale Waterleidingsmaatschappij voor Veurne-Ambacht, om reden dat er op het waterwinningsgebied geen bewoning mag voorkomen om eventuele bevuilding van het water te vermijden. Over de beide eigendommen loopt trouwens de hoofdleiding en de boorputten. Door het feit dat enerzijds de woningen niet mogen bewoond worden en zij dienegevolge niet onderhouden worden, zullen zij na korte tijd tot puin vervallen. Eventueel zou misschien het meest oorspronkelijke nl. n° 539 kunnen behouden worden als berging voor de exploitatie van de waterwinning?"*

Omwille van deze situatie gaven het gemeentebestuur van Koksijde en de provincie West-Vlaanderen eind 1972 een negatief advies over de bescherming. Een nota na inspectie van 6 september 1973 vermeldt dat beide huisjes tekenen van beginnend verval vertonen.

² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301697> en <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301695>

³ Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen, Beschermingsdossier 4.03/38014/202.1 OW000712 en DW000278, vissershuisjes (gevels en daken).

Van het voorstel om één van de huisjes te behouden als opslagplaats is niets in huis gekomen. In 1976 meldt de gemeente Koksijde aan de Rijksdienst Monumenten en Landschappen dat de huisjes zijn afgebroken. De sloop gebeurde met toelating van de directeur-Generaal van de Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht. In de melding van de sloop laat de gemeente weten dat zij op het moment van de afbraak niet op de hoogte was van het koninklijk besluit van de bescherming.

1.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

Er was geen plaatsbezoek mogelijk om de huidige fysieke toestand vast te stellen van het onroerend goed waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt. De beschermde onroerende goederen zijn gelegen in een niet publiek toegankelijk natuurgebied. De fysieke toestand is fotografisch gedocumenteerd op een luchtfoto van april 2021. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing.

De vissershuisjes zijn volledig verdwenen.

2. EVALUEREND GEDEELTE

2.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming

De vissershuisjes werden in 1976 afgebroken. De erfgoedwaarden gingen hierbij volledig verloren.

De bescherming van de vissershuisjes als monument wordt opgeheven, omdat de erfgoedwaarden van het beschermde goed onherstelbaar zijn aangetast of verloren gegaan.

2.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

De erfgoedwaarden zijn reeds volledig verloren gegaan. Het opheffingsdossier registreert de erfgoedwaarden die verloren zijn gegaan voldoende. Er zijn bijgevolg geen bijkomende maatregelen vereist voor de registratie van de erfgoedwaarden of het behoud van erfgoedelementen in een onroenderfgoeddepot.

2.3. Motivering van de afbakening van de opheffing

De bescherming als monument van de vissershuisjes, gelegen in het natuurgebied Doornpanne – Hoge Blekker in Koksijde (zonder adres), wordt geheel opgeheven. Het kadastraal perceel gevat door de opheffing is opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

2.4. Juridische toestand

2.4.1. Adres en kadaster

De vissershuisjes zijn gelegen in het natuurgebied Doornpanne – Hoge Blekker in Koksijde.

De locatie van de verdwenen huisjes bevindt zich in het huidig kadastraal perceel Koksijde, 2de afdeling, sectie H, 534E. Op het moment van bescherming waren de kadastrale percelen van de huisjes Koksijde, 2de afdeling, sectie H, 536A en 539.

Opheffingsdossier: Vissershuisjes (gevels en daken), monument

2.4.2. Onroerend Erfgoed

Op het omgevingsplan in bijlage bij dit dossier zijn de beschermingen opgenomen die in de buurt liggen van het onroerend goed waar dit opheffingsdossier over gaat.

In de omgeving is er geen beschermd onroerend erfgoed.

2.4.3. Omgeving

De huisjes zijn gelegen in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met nabestemming natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreserveaat (Gewestplan Veurne – Westkust, besluit van de Vlaamse regering van 9 februari 1999).

3. BRONNEN

Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen, Beschermingsdossier 4.03/38014/202.1 OW000712 en DW000278, vissershuisjes (gevels en daken).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2022: *Vissershuisje* [online]
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301695> (Geraadpleegd op 09-02-2022)

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2022: *Vissershuisje* [online]
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301697> (Geraadpleegd op 09-02-2022)

4. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

4.1. Omgevingsplan

4.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

4.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archiefphoto's, bouwplannen, kadastermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.